

A UNIOS

Nº 22

ABRIL 2017

ASOCIACION CULTURAL

Pineiróns

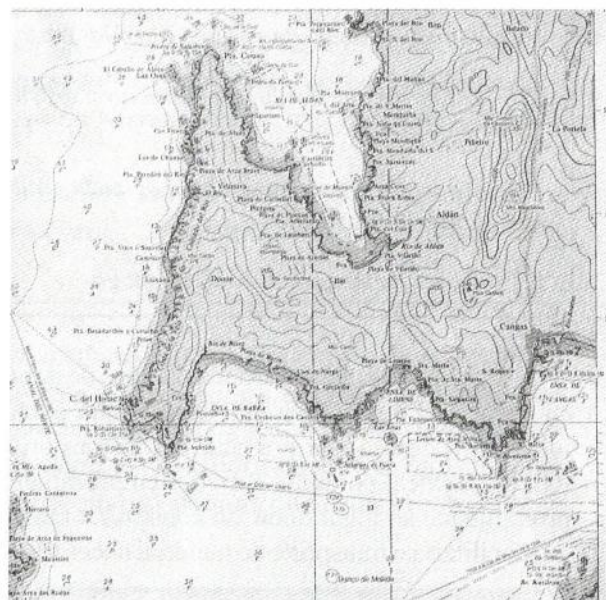
PUNTA COUSO, UN LUGAR CHEO DE RECUNCHOS POR EXPLORAR

Por : Lino Pazos Pérez

Cando determinado día do mes de xuño, do ano 1998 me acheguei por Aldán coa intención de recoller algunha información, polo menos gráfica, sobre o faro que se atopa na parte máis abrupta do promontorio, atopeime con que esa enigmática punta escondía outras moitas cousas, ademais dunha vexetación exuberante e unha infraestrutura de arrevesados camiños que máis dunha vez me levaron ao mesmo punto de partida.

Entre as xoias arquitectónicas representativas da industria galega que acubilla, e por orde de marcha (partindo do peirao de Aldán), podémonos atopar coas fábricas conserveiras e de salgadura que se manteñen en pé, unha, a piques de desaparecer, outra buscando novas posibilidades, e a máis aberta aos ventos do norte, practicamente na punta mesma, completamente remocicada e reconvertida nunha vivenda de considerables dimensións, restaurada con mimo e moi bo gusto, ao meu parecer, que mantén a rampla, caseta de aparellos (parece ser que se utilizaba para gardar a *escama* do peixe que era logo vendida como subproduto) e estrutura fabril (creo que se pretende ou pretendeuse destinala a actividade hostaleira como casa rural ou similar).

Imaxínome o ir e vir das mulleres por aqueles camiños á fábrica, coñecida como de Juan Buet, montada sobre a mesma praia, e as embarcacións que lle fornecían do necesario peixe varadas na area ou esperando quenda manténdose á capa, facendo fronte ao temible nordeste.

Fábrica de Buet en Punta Couso

Pasada a praia de Arnelas, en Ameixende, metémonos de cheo na enorme fábrica de Lamberti, que se alza sobre os peiraos, rampla e escaleiras, dividida en tres grupos de edificios que funcionaron a un tempo cando estas instalacións traballaban ao cento por cento, dando emprego a boa parte da poboación de Aldán e as súas aldeas limítrofes.

Posta á venda, esta factoría sería adquirida en 2007 co fin de instalar nela un hotel thalasso, pero a día de hoxe aínda está pendente de execución.

Pero comeceamos a camiñada na praia de Vilariño, no mesmo saco da ría de Aldán, onde xa nos atopamos cunha antiga fábrica de salgadura reconvertida en vivenda, que mantén maxestosa a súa estampa mariñeira enfrontada ao mar. Esta factoría, aumentada considerablemente, dedícase, ou dedicábase, á fabricación de fariñas de peixe; mantén peirao, ramplas e escaleiras, todo iso en perfecto estado.

Antiga fábrica de salga en Vilariño, Aldán

Instalacións de Lamberti antes da súa venda

Continuando polas reviravoltas da estrada, que ten nalgúns puntos perigosos estreitamentos, e pasado o acceso á praia de Area Brava, chegamos a punta Lalada, onde podemos contemplar o que foi unha pequena pero activa fábrica de salga, situada practicamente sobre as rochas do mar, da que soamente quedan algúns lenzos dos seus muros, cegados os seus pilos e desaparecida toda actividade. Este fábrica, parece ser, pertencía á familia Gil, de Cangas.

Factoría totalmente arruinada en punta Lalada

Continuando, xa a pé, e despois dalgúns sobresaltos xa que a liña da costa non é nalgúns lugares apta para camiñar sen ter que agarrarse ás pedras ou arbustos, atopámonos cunha prateira enseada na que podemos contemplar en toda a súa extensión a citada anteriormente fábrica dos Buet.

Existen documentos que confirman a adquisición da leira de Punta Couso no primeiro terzo do século XIX por Juan Buet, así o acreditaban os seus descendentes en 1997 con motivo dunhas dilixencias pola propiedade dos camiños que había na herdade e que eran motivo de litixio por parte dos veciños.

Fotografía da factoría de Juan Buet realizada por Arturo Sánchez Cidrás

Pero non soamente existen trazos da nosa historia industrial; tamén nos atopamos coa sinalización daquelas augas que entre as súas pedras, todas elas con nome propio, esconden os máis prezados tesouros en forma de mariscos e peixes; tamén atesouran restos dos naufraxios que enloitaron moitas familias, xa se sabe, é a cota que o mar se cobra por darnos a cambio os seus produtos.

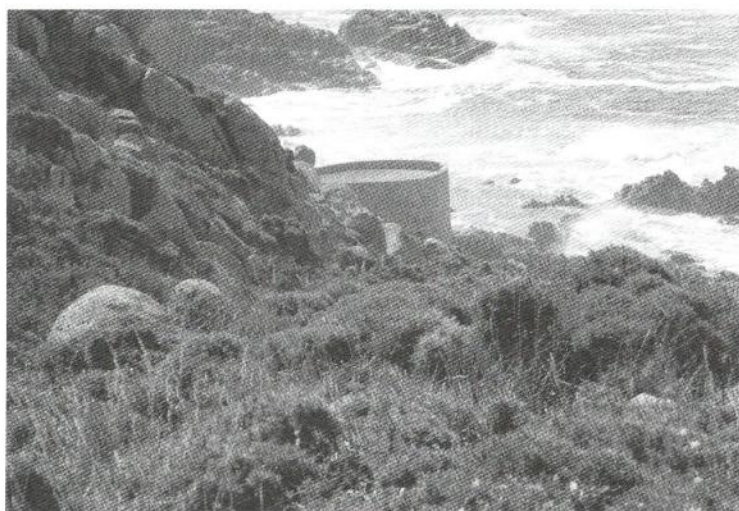
A luz, montada sobre a mesma Punta Couso, de axuda á navegación, atópase sobre unha torre cilíndrica de cachotería branca que se alza 20 metros sobre o nivel do mar, sinalando as pedras dos Salaiños, e as Osas, entre as que destaca o Cabalo de Aldán, e á súa fronte o temible Baixo da Cruz e as Cabadas, estas a maior profundidade.

A luz practicamente colgada no cantil

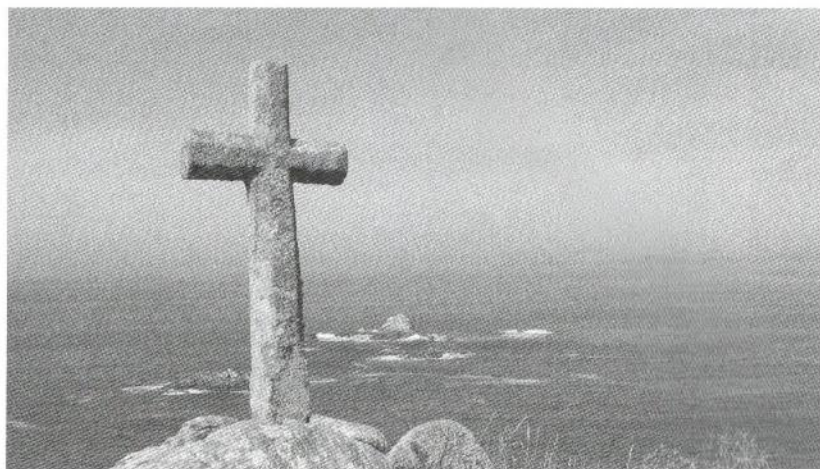
Outro dos atractivos que presenta a Punta son as ruínas do antigo destacamento do Exército onde, ademais de dúas construcións, unha recuperada e convertida en vivenda familiar, e a outra practicamente sobre o cantil (á beira mesmo da plataforma onde se situaba o reflector que iluminaría os posibles brancos en caso dunha hipotética presenza na boca da ría de buques inimigos), en ruínas, onde estaría o xerador que producise a necesaria enerxía eléctrica; todo este sistema defensivo baseábase nas baterías de costa de San Vicente no Grove e Cabo Silleiro, apoiadas pola de Cabo Udra, dependentes no seu momento do Rexemento de Artillería Nº 3, de Campolongo, Pontevedra.

A plataforma dende a que se manexaba o reflector

Aproveitando a visita ás instalacións militares, de complexo acceso, subimos ata a punta das Osas, promontorio dende o que se divisa boa parte da Costa da Vela e as illas Cíes, pola esquerda, mentres que á dereita alíñase o arquipélago das Ons no que tantos bos momentos pasamos, e no medio, adivíñase a liña divisoria que pecha, ou abre, segundo se mire, a ría de Marín-Pontevedra.

Sobre esa pequena atalaia érguese unha cruz de afogados, que mira desafiante ao mar aberto, e que nos avisa de que todo ten un prezo nesta vida, e que o mar, como xa quedou dito, tende a cobralo.

Se continuásemos cara ao sur, acabariamos en Cabo Home, Punta Robaleira e Punta Subrido, onde houbo que acender unha tríade de faros para que os buques lograsen entrar na ría de Vigo, deixando por estribor a illa de Monteagudo do arquipélago das Cíes sen maiores problemas.

A cruz de afogados parece desafiar ao mar

COLABORA:

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA